KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 30 oktober 2002

om ett förfarande enligt artikel 81 i EG-fördraget och artikel 53 i EES-avtalet

(COMP/E-2/37.784 – Auktionshus för konstföremål)

[delgivet med nr K(2002) 4283 slutligt och en rättelse till K(2002) 4283/7och K(2002) 4283/8]

(Endast den engelska versionen är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2005/590/EG)

Den 30 oktober 2002 antog kommissionen ett beslut (K(2002) 4283 slutligt) om ett förfarande enligt artikel 81 i EG-fördraget och artikel 53 i EES-avtalet. Den 6 november 2002 godkände kommissionen genom ett skriftligt förfarande K(2002) 4283/7, en rättelse till version K(2002) 4283/5 av beslut K(2002) 4283 slutligt, och K(2002) 4283/8, en rättelse till version K(2002) 4283/6 av beslut K(2002) 4283 slutligt. I enlighet med artikel 21 i förordning nr 17 [1] offentliggör kommissionen härmed namnen på parterna och huvuddragen i beslutet, med hänsyn tagen till företagens berättigade intresse av att deras affärshemligheter skyddas. En icke-konfidentiell version av beslutets fullständiga text finns på ärendets giltiga språk och kommissionens arbetsspråk på GD Konkurrens hemsida http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.htm.

I SAMMANFATTNING AV ÖVERTRÄDELSEN

1. Parter som omfattas av beslutet

(1) Detta beslut riktar sig till följande företag och/eller företagssammanslutningar:

— Christie's International plc

— Sotheby's Holding Inc.

2. Överträdelsens varaktighet och art

(2) Från den 30 april 1993 och fram till och med åtminstone den 7 februari 2000 ingick och deltog Christie's International plc (nedan kallat "Christie's") och Sotheby's Holdings, Inc. (nedan kallat "Sotheby's"), de två största konkurrenterna på världsmarknaden för försäljning genom auktion på provision av så kallade konstföremål, antikviteter, möbler, samlarföremål och ting värda att minnas (nedan allmänt kallade "konstföremål"), i ett fortlöpande avtal och/eller samordnade förfaranden avseende priser och andra försäljningsvillkor vid auktioner, i strid med artikel 81.1 i fördraget och artikel 53 i EES-avtalet.

(3) Företagen kom bland annat överens om att anta identiska provisionsstrukturer för försäljningen, att övergå till en icke-förhandlingsbar skala av provisionssatser (som ersatte den tidigare förhandlingsbara provisionen), att höja provisionsavgifterna och avstå från att bevilja särskilda villkor till säljarna. De fastställde också vissa andra affärsvillkor för att därigenom förhindra eller begränsa konkurrensen mellan dem vid auktionsverksamhet med konstföremål. De införde dessutom en övervakningsmekanism för att garantera att deras avtal och/eller samordnade förfaranden följdes.

[1] EGT 13, 21.2.1962, s. 204/62. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 1216/1999 (EGT L 148, 15.6.1999, s. 5).

3. **Marknaden för auktioner av konstföremål**

(4) Konstföremål, antikviteter, möbler, samlingsföremål och ting värda att minnas säljs vanligtvis på auktioner. Det finns ingen särskild gräns för vilka slags föremål som kan säljas på auktioner, inte heller måste varorna ha något särskilt lägsta värde. Auktionerna kan hållas med en särskild individuell samling, eller inriktas på ett särskilt tema, en kategori av varor, en period eller en konstart.

(5) De båda företagen håller sina stora konstföremålsauktioner i London och New York, men auktioner hålls med jämna mellanrum i städer som Genève, Zürich, Amsterdam, Rom, Milano, Hongkong och Melbourne. De stora konstföremålsauktionerna planeras och genomförs som glamorösa och exklusiva sociala tilldragelser som besöks av förmögna individer.

(6) Försäljningarna arrangeras i god tid enligt en internationell ”säsongsplanering”. De största försäljningarna genomförs traditionellt under våren och hösten. Auktionshusens inkomster och rörelseintäkter är därför som högst under det andra och det fjärde kvartalet.

(7) De ägare som vill sälja varor lämnar in dem till auktionshuset. Auktionshuset förser dem med försäljningsexpertis, arrangerar auktionen, framställer en katalog och ordnar med förhandsreklam. Varorna bjuds vanligtvis ut till försäljning som enskilda föremål (så kallade nummer). Även föremål som ingår som en del av en hel kollektion delas vanligtvis upp för försäljning av enskilda föremål. Auktionshuset säljer egendomen som ägarens ombud, fakturerar köparen de köpta varorna och betalar ägaren de pengar som tagits emot efter avdrag för provision, utgifter och skatter. Den procentsats provision som tas ut av säljaren kallas vanligtvis för ”säljprovision” och beräknas normalt utifrån ”slutbudet”, dvs. det slutbud som auktionsförrättaren klubbade fram. En procentandel på slutbudet tas också ut av de personer som handlar på auktioner (kallad ”köparprovision”).

4. **Kartellens funktion**

(8) Från april 1993 och framåt ingick Christie's och Sotheby's en gemensam plan i syfte att begränsa konkurrensen på ett flertal konkurrensparametrar. Dessa var huvudsakligen relaterade till villkoren tillämpliga på säljarna, men inkluderade också villkor för köparna, samt andra inslag. De olika inslagen i planen ändrades och stegrades på högsta ledningens möten under de påföljande åren, och varade till februari 2000.

(9) Mer detaljerat innehöll avtalet och/eller de samordnade förfarandena mellan Christie's och Sotheby's följande inslag:

a) För säljarna ingicks följande överenskommelser:

— Att införa en ny ”glidande skala” för säljprovisionen ([1]).

— Om villkoren för tillämpningen av skalan, inklusive att inte göra skalan förhandlingsbar, dvs. att inte tillåta några undantag (utom vid överenskommelser) från skalan.

— Om reglerna och tidpunkten för att införa skalan.

— Att övervaka att parterna höll sig till skalan genom utbyte av listor över de undantag som tillåtits för att övervaka avtalets genomförande samt avskräcka från och diskutera eventuella avvikelser.

— Att inte ge auktionssäljarna några garantier om minimipriser.

— En formel för att med säljarna dela höga vinster när varor säljs till ett pris som överstiger det garanterade priset.

— Inte lämna några förskott till säljare för enstaka nummer.

— Avtal och/eller samordnade förfaranden om villkoren för förskott vid specifika auktioner.

— Lägsta låneränta.

— Begränsa den provision som betalas till konsthandlare och att begränsa tillhandahållandet av försäkringar till dessa.

— Begränsa betalningen för introduktionsprovision (till 1 % av köparprovisionen, när det inte betalts någon säljprovision).

b) För köparna infördes följande överenskommelser:

— Begränsa lånevillkoren för konsthandlare till 90 dagar.

([1]) En glidande skala medför att den procentsats som tas ut av säljaren som provision på försäljningen ändras vid vissa trösklar. Det innebär i praktiken att ju högre priset blir för en vara desto lägre procentsats måste säljaren betala.

c) För övriga inslag infördes följande överenskommelser:

— Begränsa deras marknadsföringsinsatser (undvika påståenden/uttalanden om marknadsandelar eller att hävda att man är ledande på konstmarknaden eller inom ett särskilt marknadssegment).

(10) I syfte att genomföra och/eller ändra överenskommelserna efter behov samrådde parterna och utbytte upplysningar under de möten som regelbundet hölls eller genom (telefon) kontakter om områden och ämnen (auktioner, säljare, handlare och köpare) som kunde ge upphov till eller uppmuntra konkurrens mellan dem eller på annat sätt stå i konflikt med eller äventyra deras överenskommelse om att inte konkurrera.

II BÖTER

1. Grundläggande bötesbelopp

Överträdelsens allvar

(11) Med hänsyn tagen till arten av det agerande som undersöks, dess faktiska påverkan på auktionsmarknaden för konstföremål, och det faktum att det omfattade hela den gemensamma marknaden och, efter det att EES bildades, hela EES, anser kommissionen att de företag som berörs av detta beslut har begått en mycket allvarlig överträdelse av artikel 81.1 i EG-fördraget och artikel 53.1 i EES-avtalet.

Överträdelsens art

(12) Kartellen utgjorde en avsiktlig överträdelse av artikel 81.1 i fördraget och artikel 53.1 i EES-avtalet. Med full vetskap om att deras agerande var olagligt samverkade deltagarna om att inrätta en hemlig och institutionaliserad olaglig ordning avsedd att förhindra konkurrens mellan de två största auktionshusen för konstföremål. Överträdelsen bestod främst av metoder för fastställande av priser, som till sin natur är det värsta slaget av överträdelse av artikel 81.1 i EG-fördraget och artikel 53.1 i EES-avtalet.

(13) Kartellarrangemangen utformades, leddes och uppmuntrades på högsta nivå i de deltagande företagen. På grund av sin natur leder de till en betydande snedvridning av konkurrensen, som enbart gynnar de företag som deltar i kartellen och som i högsta grad missgynnar kunderna.

Överträdelsens påverkan inom EES

(14) Överträdelsen begicks av de två största företagen på auktionsmarknaden för konstföremål och tillämpades på deras försäljning inom EES och på andra håll. Den gemensamma planen för att öka inkomsterna genomfördes av båda företagen. Med tanke på företagens höga marknadsandelar och det faktum att avtalet omfattade företagens hela försäljning inom EES, hade det en faktisk påverkan på EES-marknaden.

Storleken på den relevanta geografiska marknaden

(15) För att beräkna överträdelsens allvar anser därför kommissionen att hela gemenskapen och, efter det att EES bildades, även EES har påverkats av kartellen.

(16) Kommissionen fastställer därför utgångsbeloppet för böterna för båda företagen till 25,2 miljoner euro.

Överträdelsens varaktighet

(17) Kommissionen anser att den varaktighet som skall beaktas sträcker sig från den 30 april 1993 till den 7 februari 2000. Överträdelsens varaktighet omfattar därmed en period på sex år och nio månader. Överträdelsen kan följaktligen bedömas som att den haft lång varaktighet, vilket leder till att det belopp som fastställts för överträdelsens allvar höjs med 65 %.

(18) Mot bakgrund av det som nämns ovan fastställer kommissionen det grundläggande bötesbeloppet enligt följande:

— Christie's: 41,58 miljoner euro

— Sotheby's: 41,58 miljoner euro.

2. Försvårande eller förmildrande omständigheter

(19) Kommissionen anser inte att det föreligger några särskilt försvårande eller förmildrande omständigheter i detta ärende.

3. Tillämpning av gränsen på 10 % av omsättningen

(20) Mot bakgrund av att det belopp som beräknats för Sotheby's överstiger 10 % av den globala omsättningen för det år som föregår detta beslut begränsas grundbeloppet för Sotheby's till 34,05 miljoner euro i enlighet med artikel 15.2 i förordning nr 17/62.

4. **Tillämpning av 1996 års meddelande om befrielse från eller nedsättning av böter i kartellärenden** [1]

(21) Med tanke på att ansökningarna om immunitet eller nedsättning lämnades år 2000, enligt det meddelande som då gällde, är det 1996 års meddelande om befrielse från eller nedsättning av böter i kartellärenden som gäller i detta ärende och inte det reviderade meddelande om befrielse från eller nedsättning av böter i kartellärenden som antogs 2002.

Befrielse från böter eller mycket betydande nedsättning av bötesbeloppet (avsnitt B)

(22) Christie's var den första att informera kommissionen om kartellens existens och att anföra avgörande bevis, utan vilka kartellen inte hade kunnat avslöjas. Vid den tidpunkt när dessa uppgifter avslöjades hade inte kommissionen inlett någon undersökning och inte heller förfogade den över tillräcklig information för att kunna fastställa kartellens existens. Vidare deltog Christie's inte längre i kartellen i och med att det bekräftade för kommissionen att inga kontakter upprätthölls med Sotheby's i anknytning till det rapporterade agerandet och bara ett par dagar efter det att bevisen hade lämnats till kommissionen offentligt tillkännagav den nya säljprovisionsordningen. Christie's har vidare oupphörligen samarbetat med kommissionen och det har inte kunnat fastställas att det skulle ha tvingat Sotheby's att delta i kartellen eller att det skulle ha spelat en avgörande roll i kartellen i förhållande till Sotheby's.

(23) Kommissionen anser därför att Christie's uppfyller de relevanta villkor som anges i avsnitt B i meddelandet om befrielse från eller nedsättning av böter i kartellärenden.

Betydande nedsättning av böter (avsnitt D)

(24) Kommissionen noterar att Sotheby's under undersökningens gång fullt ut samarbetat med kommissionen. Det tillhandahöll vidare kommissionen information och bevis som materiellt bidrog till att fastställa överträdelsens existens. Det bestred inte heller de faktauppgifter på vilka kommissionen grundade sina påståenden. Det erkände att det förekommit ett antal inslag i överträdelsen som kommissionen beskrivit i detta beslut.

(25) Sotheby's uppfyller därför villkoren i avsnitt D, första och andra strecksatsen, i meddelandet.

Slutsatser beträffande tillämpningen av meddelandet om befrielse från eller nedsättning av böter i kartellärenden

(26) Sammanfattningsvis beviljar kommissionen, med hänsyn tagen till arten av deras samarbete och mot bakgrund av de villkor som anges i meddelandet om befrielse från eller nedsättning av böter i kartellärenden, mottagarna av detta beslut följande nedsättningar av deras respektive böter:

— Christie's: 100 %

— Sotheby's: 40 %.

5. **Beslut**

(27) Företagen åläggs följande böter:

— Christie's International plc: 0 miljoner euro

— Sotheby's Holdings Inc.: 20,4 miljoner euro.

(28) De företag som detta beslut riktar sig till skall omedelbart upphöra med överträdelserna, om så inte redan har skett. De skall avhålla sig från att upprepa denna typ av handlande och det agerande som beskrivs i detta ärende och från att handla eller agera på ett sätt som får motsvarande följder.

[1] Kommissionens meddelande om befrielse från eller nedsättning av böter i kartellärenden (EGT C 207, 18.7.1996, s. 4).